

Брюксел, 22 септември 2025 г.
(OR. en)

13093/25

ENV 871
CLIMA 356
FORETS 73
AGRI 437
DELECT 136

ПРИДРУЖИТЕЛНО ПИСМО

От: Генералния секретар на Европейската комисия, подписано от
г-жа Martine DEPREZ, директор

Дата на получаване: 19 септември 2025 г.

До: Г-жа Thérèse BLANCHET, генерален секретар на Съвета на
Европейския съюз

№ док. Ком.: C(2025) 6310 final

Относно: ДЕЛЕГИРАН РЕГЛАМЕНТ (ЕС) .../... НА КОМИСИЯТА
от 19.9.2025 година
за допълнение на Регламент (ЕС) 2024/1991 на Европейския
парламент и на Съвета чрез установяване на научнообоснован
метод за мониторинг на разнообразието на опрашителите и
популациите на опрашителите

Приложено се изпраща на делегациите документ C(2025) 6310 final.

Приложение: C(2025) 6310 final

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 19.9.2025 г.
C(2025) 6310 final

ДЕЛЕГИРАН РЕГЛАМЕНТ (ЕС) .../... НА КОМИСИЯТА

от 19.9.2025 година

**за допълнение на Регламент (ЕС) 2024/1991 на Европейския парламент и на
Съвета чрез установяване на научнообоснован метод за мониторинг на
разнообразието на опрашители и популациите на опрашители**

(текст от значение за ЕИП)

ОБЯСНИТЕЛЕН МЕМОРАНДУМ

1. КОНТЕКСТ НА ДЕЛЕГИРАНИЯ АКТ

1.1. Общ контекст и цели

Опрашителите са жизненоважни за нашето благополучие и продоволствена сигурност, както и за оцеляването на природата. Те помагат на растенията да се размножават, като пренасят цветен прашец от мъжките към женските части на цветята, което позволява оплождането. Това опрашване, денем и нощем, поддържа около четири от всеки пет вида насаждения и дивоцъфтящи растителни видове в Европа. В Европа опрашителите са предимно насекоми като пчели, мухи, пеперуди и молци.

През последните години броят на опрашителите в Европейския съюз е намалял драстично. Намаляват популациите на един от всеки три вида пчели, сирфидни мухи и пеперуди. Един от всеки десет вида пчели и пеперуди и един от всеки три вида сирфидни мухи са застрашени от изчезване. Намаляването на броя на дивите опрашители предизвиква тревожни призови сред обществото за решителни действия за справяне с причините за намаляването им, като например европейската гражданска инициатива „Да спасим пчелите и земеделските стопани“, която събра над един милион изявления за подкрепа. Учените предупреждават, че без опрашителите броят на много растителни видове ще намалее и в крайна сметка те ще изчезнат заедно с организмите, които зависят от тях. Това би довело до мащабни екологични, социални и икономически последици.

За да се справи с това предизвикателство, през 2018 г. Комисията стартира Инициатива на ЕС относно опрашителите, а през 2023 г.¹ с цел да засили действията си — Нов пакт за опрашителите. Приемането на Регламента относно възстановяването на природата² през 2024 г. заложи амбицията на Новия пакт за опрашителите в правно обвързваща цел.

Съгласно Регламента относно възстановяването на природата държавите членки трябва да подобряват разнообразието на опрашителите и да обръщат тенденцията на намаляване на опрашителите най-късно до 2030 г. и след това да започнат да постигат нарастваща тенденция при популациите на опрашителите, която се измерва най-малко на всеки шест години, считано от 2030 г., до постигането на задоволителни нива.

В Регламента относно възстановяването на природата също така се предвижда, че държавите членки са длъжни, като използват научнообоснован метод, да наблюдават изобилието и разнообразието на опрашителите. С регламента се предоставят правомощия на Комисията да приема делегирани актове за установяване на такъв метод („метод за мониторинг“). Методът за мониторинг трябва да осигурява стандартизиран подход за събиране на годишни данни относно изобилието и разнообразието на видовете опрашители в различните екосистеми. Когато прилагат метода, държавите членки трябва да се уверят, че мониторингът се извършва на достатъчен брой обекти, за да се гарантира представителност в рамките на техните територии. Въз основа на събраните данни методът за мониторинг трябва също да осигури стандартизиран подход за оценяване на тенденциите при популациите на опрашителите, както и на ефективността на мерките за възстановяване в рамките на националните планове за възстановяване.

1.2. Правна уредба

¹ [COM/2023/35 final.](#)

² [Регламент \(ЕС\) 2024/1991.](#)

Настоящият делегиран регламент се основава на член 10, параграф 2 от Регламента относно възстановяването на природата, с който на Комисията се предоставят правомощия да създаде и актуализира научнообоснован метод за мониторинг на разнообразието и популациите на опрашители. Този метод за мониторинг ще бъде основата за оценяване на постигнатия от държавите членки напредък по отношение на целите, посочени в член 10, параграф 1 от Регламента относно възстановяването на природата, за подобряване на разнообразието на опрашители и обръщане на тенденцията на намаляване на опрашители най-късно до 2030 г. и след това да започнат да постигат нарастваща тенденция при популациите на опрашители, която се измерва най-малко на всеки шест години, считано от 2030 г., до постигането на задоволителни нива.

Делегираният регламент съответства на принципа на пропорционалност, тъй като не преминава отвъд това, което е необходимо за постигането на целта за установяване на стандартизиран научнообоснован метод за мониторинг на разнообразието и популациите на опрашители, както е описано в следващия раздел.

1.3. Научни принципи и методи, залегнали в делегирания регламент

1.3.1. Научна и техническа основа

От 2019 г. насам Комисията подкрепя разработването на солидна научна основа за ефективна по отношение на разходите схема за мониторинг на опрашители в ЕС (EU-PoMS) посредством проекта STING³. Под координацията на Съвместния изследователски център (JRC) на Комисията в проекта участваха висококвалифицирани експерти, включително в областите на биологията на опрашители, полевите проучвания на биологичното разнообразие и статистиката в сферата на екологията, за да разработят научни и технически опции за EU-PoMS. Тези опции бяха първо въведени и изпитани на терен чрез проекта SPRING⁴. Резултатите от STING бяха публикувани като два технически доклада на JRC — първия доклад за STING от 2021 г.⁵ и втория доклад за STING от 2024 г.⁶, в които се предоставя съвременната основа за метода за мониторинг, определен в настоящия делегиран регламент.

1.3.2. Общ подход

В делегирания регламент се определя метод за мониторинг, който осигурява стандартизиран подход за събиране на годишни данни за изобилието и разнообразието на видовете опрашители в различните екосистеми, за оценка на тенденциите при популациите на опрашители и ефективността на мерките за възстановяване, приети от държавите членки съгласно изискванията на член 10, параграф 3 от Регламента относно възстановяването на природата.

³ [Science and Technology for Pollinating Insects \(STING\)](#) и [Science and Technology for Pollinating Insects Plus \(STING+\)](#).

⁴ [Strengthening Pollinator Recovery through Indicators and Monitoring](#).

⁵ Potts, S., Dauber, J., Hochkirch, A., Oteman, B., Roy, D., Ahnre, K., Biesmeijer, K., Breeze, T., Carvell, C., Ferreira, C., Fitzpatrick, Ú., Isaac, N., Kuussaari, M., Ljubomirov, T., Maes, J., Ngo, H., Pardo, A., Polce, C., Quaranta, M., Settele, J., Sorg, M., Stefanescu, C. и Vujic, A. (2020 г.): Proposal for an EU pollinator monitoring scheme, [JRC122225](#).

⁶ Potts, S.G., Bartomeus, I., Biesmeijer, K., Breeze, T., Casino, A., Dauber, J., Dieker, P., Hochkirch, A., Høye, T., Isaac, N., Kleijn, D., Laikre, L., Mandelik, Y., Montagna, M., Montero Castaño, A., Öckinger, E., Oteman, B., Pardo Valle, A., Polce, C., Povellato, A., Quaranta, M., Roy, D., Schweiger, O., Settele, J., Ståhls-Mäkelä, G., Tamborra, M., Troost, G., Van Der Wal, R., Vujic, A. и Zhang, J. (2024 г.): Refined proposal for an EU pollinator monitoring scheme, [JRC138660](#).

С метода се установява надеждна система от показатели за измерване на промените в популациите на опрашители, състояща се от (i) показател на често срещаните опрашители за оценка на тенденциите при изобилието и разнообразието на често срещаните видове опрашители във всяка държава членка и (ii) показател на богатството на видовете опрашители за оценка на тенденциите при общия брой на видовете опрашители (често срещани и редки), наблюдавани в дадена държава членка.

Показателят на често срещаните опрашители е съставен от установени показатели за оценка на изобилието на видовете (обобщен индекс на изобилието) и на разнообразието (индекс на разнообразието на Шанън-Винер). Като се има предвид, че на повечето от обектите за мониторинг няма да бъдат регистрирани редки видове опрашители, тези показатели не са подходящи за обхващане на редките видове опрашители. Редките видове ще се отчитат съвместно с често срещаните видове опрашители чрез установяване на общия брой на видовете опрашители, регистрирани ежегодно във всяка държава членка (показател на богатството на видовете).

За да се осигури достатъчно количество и качество на данните за изчисляване на показателя на често срещаните опрашители и показателя на богатството на видовете опрашители, чрез метода за мониторинг се установява научнообоснован и ефективен по отношение на разходите подход за събиране на данни за изобилието и разнообразието на видовете опрашители. Основните характеристики на този подход са изборът на обекти за мониторинг чрез формиране на районирана случайна извадка, извършването на трансектни обиколки и използването на светлинни капани за често срещаните видове, както и целевите посещения на терен за редките видове.

Подходът за събиране на данни и подходът за оценяване, който води до изчисляването на показателите, образуват съгласуван методологичен пакет. Този пакет постига баланс между необходимия обем данни за изграждане на стабилни и надеждни показатели, минималния брой на обектите за мониторинг и необходимите за всеки обект усилия за събиране на данни. Изборът на обекти за мониторинг въз основа на формирането на районирана случайна извадка е основна характеристика на тази методологична съгласуваност.

1.3.3. Целеви видове

В Европа цъфтящите растения се опрашват от голям брой различни таксономични групи насекоми като пчели, сирфидни и други мухи, пеперуди, молци, оси, трипси и бръмбари. Макар че по принцип мониторингът на опрашителите следва да включва всички групи, наличните в момента възможности оправдават ограничаването на обхвата до пчели, сирфидни мухи, пеперуди и молци (с изключение на микромолци). С това се цели да се даде на държавите членки възможност ефективно да прилагат метода за мониторинг и постепенно да изградят капацитет за ефикасен мониторинг на други групи. Изброените четири групи обхващат широк спектър от специфични роли, които се изпълняват от опрашителите в селскостопанската и горската екосистеми, както и в други екосистеми (включително градските екосистеми и нестопанисваните естествени екосистеми, различни от горите), чрез опрашване денем и нощем.

В съответствие с Регламента относно възстановяването на природата обхватът на мониторинга е ограничен до дивите видове опрашители. Поради тази причина медоносната пчела (*Apis mellifera*) не е включена в обхвата на делегирания регламент. Медоносната пчела основно се отглежда от хора и е с ограничено присъствие в дивата природа. Разграничаването на терен между отглежданите и дивите популации на медоносни пчели би било трудно и твърде обременяващо.

Чуждите видове опрашители са видове, въведени на места извън естествения им ареал. Те не допринасят за местните съобщества от опрашители и е възможно дори да представляват заплаха. Държавите членки могат да включат чужди видове опрашители в обхвата на мониторинга с оглед на това да се подобри наблюдението на разпространението на такива видове. Чуждите видове опрашители обаче не се включват в оценката на тенденциите при изобилюето и разнообразието на опрашителите.

1.3.4. Идентификация на вида

Съгласно Регламента относно възстановяването на природата се изисква събиране на данни за изобилюето и разнообразието на видовете опрашители в различните екосистеми. Това налага идентификация на вида на наблюдаваните и уловените екземпляри.

Делегираният регламент предоставя гъвкавост на държавите членки по отношение на методите за идентификация на вида. Методите следва да са научно доказани. По отношение на трансектните обиколки делът на екземплярите, идентифицирани директно на терен, ще се увеличава с нарастването на експертния капацитет.

1.3.5. Избор на обекти за мониторинг

За ефективен по отношение на разходите мониторинг се изисква полагането на минимални усилия за събиране на адекватни данни за оценка на напредъка при постигането на целите, определени в член 10, параграф 1 от Регламента относно възстановяването на природата. Методът, определен в делегирания регламент, се основава на мониторинг на опрашителите на минимален брой обекти, които са представителни за цялата територия на дадена държава членка. За да се осигури това, изборът на обекти за мониторинг трябва да се извърши на случаен принцип от цялата територия. В противен случай в процеса на събиране на данни би се появила пристрастност, което би направило оценката, основана на такива данни, ненадеждна. Изборът на обект чрез случайна извадка е ключов принцип за получаване на статистически надежден метод за мониторинг.

Районираната извадка за обекти за мониторинг се прилага, като целият набор от потенциални обекти за извадката на сухоземната територия на държава членка се разделя на райони (диференцирани по основни типове екосистеми и биогеографски региони), които трябва да са подходящо представени в процеса на избор на обект.

Минималният брой на обектите във всяка държава членка е изчислен чрез надежден научен процес, основан на преглед на литературата, анализ на данни от реален мониторинг и данни, генерирани от компютърен модел, анализ на статистическата мощност и експертна оценка. С подхода на моделиране е оценена връзката между броя на обектите, статистическата мощност за откриване на определено ниво на промяна в изобилюето на често срещаните видове опрашители и изискването за събиране на достатъчен брой наблюдения, за да се изчисли изобилюето на най-малко 30 % от видовете.

Изчисляването е извършено отделно за всяка държава членка, тъй като в Регламента относно възстановяването на природата е определена правно обвързваща цел за опрашителите на национално равнище. Основните фактори, според които е определен минималният брой на обектите, са богатството на видовете и хетерогенността на земното покритие в дадена държава членка — два фактора, които се различават значително в различните държави членки. Размерът на държавата има ограничено и косвено въздействие, с което се влияе на богатството на видовете или хетерогенността

на земното покритие. Затова и в малките държави членки е необходим подходящ брой на обектите. Това е в съответствие с принципите на статистическата наука: основният фактор при определяне на размера на извадката (т.е. минималния брой на обектите) от статистическа популация (т.е. цялата територия на държава членка) е изменчивостта на популацията (т.е. степента, в която съответните параметри варират в рамките на популацията), а не размерът на извадката спрямо популацията.

Съгласно метода обектът за мониторинг се определя като квадрат с размери 2 km на 2 km, чиито център е точка с координати от основната мрежа LUCAS⁷. Това дава достатъчно свобода на държавите членки за ефективно определяне на местоположението на трансект с дължина 1 km или на светлинен капан в рамките на обекта за мониторинг. Утвърдената и широко разпространена мрежа LUCAS е избрана за стандартизиране и улесняване на процеса на формиране на районирана случайна извадка в държавите членки. Информацията относно земното покритие и използването на земята е лесно достъпна чрез тази мрежа.

Минималните разстояния между обектите за мониторинг са определени така, че да се гарантира, че те са разпределени по цялата територия на дадена държава членка.

В делегирания регламент е предоставен списък с незадължителни критерии за изключване, които държавите членки могат да използват, за да изключат места, които може да са твърде обременяващи или невъзможни за извършване на мониторинг (отдалечени или недостъпни места).

В делегирания регламент също така се предвижда, че обектите за мониторинг следва да не се променят по време на периода на оценка — това е от основно значение, за да се избегнат всякаква потенциална пристрастност. В него се определят ясни правила за замяна на избран обект, в случай че впоследствие той стане недостъпен.

Като се има предвид, че голям процент от земята е частна собственост, е важно държавите членки да установят сътрудничество със собствениците на земя и управителите на земи с цел улесняване на внедряването на дейности по мониторинга върху частна земя.

1.3.6. Протоколи за събиране на данни на терен

За активните през деня опрашители (напр. пчели, сирфидни мухи, пеперуди и активни през деня молци) трансектните обиколки са най-ефективният по отношение на разходите метод за събиране на данни на терен за стандартизиран анализ на тенденциите. За да се избегне статистическо отклонение, ключово изискване е да се стандартизира протоколът за събиране на данни по отношение на пространството (местоположението и дължината на траекторията на трансекта и пространството за наблюдение около наблюдаващия) и времето (продължителността на наблюдението по траекторията на трансекта). Освен това, за да се гарантира адекватно количество и качество на събраните данни, трансектните обиколки следва да се извършват поотделно за пчели, сирфидни мухи и пеперуди в комбинация с активните през деня молци, тъй като те се различават по външен вид и поведение, заради което е много трудно за наблюдателя да осъществява подходящ мониторинг на повече от една група едновременно.

За активните през нощта молци светлинните капани са най-ефективният по отношение на разходите начин за събиране на данни на терен за стандартизиран анализ на тенденциите. Що се отнася до трансектните обиколки пространството

⁷

[Рамково изследване на земеползването/земното покритие.](#)

(местоположението на светлинния капан) и времето (честотата и времевият интервал между активните режими на светлинния капан) следва да се стандартизират в протокола за събиране на данни. За да се избегне статистическо отклонение, е важно да се стандартизира дизайнът на светлинния капан, като се вземе предвид необходимостта от адаптиране спрямо светлинните условия в северните географски ширини.

Мониторингът на редки видове опрашители ще се извършва чрез целеви посещения на терен на места, където те се срещат. Той ще бъде ограничен до видове, оценени като критично застрашени съгласно червения списък на ЕС и/или националните червени списъци на застрашени от изчезване видове.

1.4. Опростяване, намаляване на тежестта и разходна ефективност

Методът за мониторинг, определен в делегирания регламент, е предназначен да осигури научнообосновано измерване на популациите и разнообразието на опрашителите, като същевременно се сведат до минимум за държавите членки както административната тежест, така и разходите за прилагането.

Макар опрашителите да обхващат десетки хиляди видове в множество таксономични групи насекоми, методът ограничава обхвата на мониторинга до четири таксономични групи: пчели, сирфидни мухи, пеперуди и молци (с изключение на микромолци). За тези групи капацитетът за мониторинг вече съществува или може да се изгради по ефективен по отношение на разходите начин в краткосрочен план. За допълнително намаляване на тежестта за държавите членки са включени само по-големите видове молци, тъй като идентификацията им може да бъде подпомогната чрез разпознаване на изображения и изкуствен интелект.

За да се ограничи тежестта за държавите членки, с метода се въвежда специфичен режим за мониторинг на редките видове опрашители. Мониторингът на редките видове опрашители трябва да се извършва чрез целеви посещения на терен на места, където те се срещат, което позволява по-ефективно използване на ресурсите, отколкото той да бъде в обхвата на режима на формиране на районирана случайна извадка за избор на обект, въведен за често срещаните видове. Изборът на методология позволява да се сведе до минимум броя на обектите за мониторинг на често срещаните видове. Освен това, за да се намали допълнително тежестта за държавите членки, броят на редките видове, които трябва да се наблюдават, е ограничен: целевият мониторинг е задължителен само за критично застрашените видове, а държавите членки могат да ограничат този брой до 15.

В делегирания регламент се предоставя широка свобода на действие на държавите членки да адаптират метода според своите нужди и специфични характеристики:

- чрез него на държавите членки се предоставя възможността да определят броя на обектите за мониторинг на често срещаните видове, макар да се определя минимален брой на обектите за всяка държава членка. Минималният брой представлява долната граница на усилията за формиране на извадка, които трябва да се предприемат, за да се получи статистически обоснована количествена оценка на тенденциите при изобието и разнообразието на опрашителите. Този минимум позволява адекватно събиране на данни относно изобието само за 30 % от видовете.
- държавите членки могат да изключват отдалечени или недостъпни места от случайна извадка на обектите.

- държавите членки могат да използват предварително установени обекти за мониторинг, ако тези обекти са били избрани в съответствие с правилата за избор на обекти, определени в делегирания регламент.
- държавите членки разполагат с възможността да определят годишния период на наблюдение и оптималните условия на околната среда за проучвания на терен в рамките на този период.
- държавите членки също така могат да определят местоположението на траекторията на трансекта и на светлинните капани в рамките на обекта за мониторинг, както и да определят оптималния дизайн на светлинните капани.

Гореизброените аспекти на метода за мониторинг свеждат до минимум техническите изисквания, административната тежест и логистиката за държавите членки, като осигуряват най-ефективния по отношение на разходите подход за постигане на целта, посочена в Регламента относно възстановяването на природата.

1.5. Подкрепа за държавите членки при прилагането на делегирания регламент

Комисията е предприела значителни инвестиции, за да помогне на държавите членки да изградят капацитет и да се подготвят за прилагането на метода за мониторинг.

С проекта SPRING на държавите членки бе предложена персонализирана подкрепа за изграждане на административен и технически капацитет за прилагане на метода за мониторинг, а в проекта STING+ е включено звено за техническа помощ за националните органи, за да се улесни неговото внедряване.

Към момента чрез проектите EPIC⁸ (EPIC-bee, EPIC-fly и EPIC-butterfly) Комисията подкрепя обучението на наблюдатели на терен за мониторинг на опрашители и идентификация на видовете опрашители.

Комисията също така подкрепя разработването на таксономични инструменти, необходими за мониторинг на опрашителите, чрез проектите ORBIT⁹ и Taхо-Fly¹⁰, както и чрез проектите на „Хоризонт Европа“ TETTRIs¹¹ и MAMBO¹².

1.6. Прогнозни разходи за прилагането на делегирания регламент

Годишните разходи за прилагането на метода за мониторинг, както е определен в делегирания регламент, бяха оценени на 11,9 милиона евро (по цени от 2024 г.) за Съюза като цяло. Това означава намаление от 33 до 37 % в сравнение с първоначалната оценка на разходите в оценката на въздействието¹³, което е в подкрепа на предложението на Комисията за Регламент относно възстановяването на природата.

Първоначалната оценка на разходите се основава на първия доклад за STING и е в диапазона между 17,7 и 18,9 милиона евро с корекциите за инфлация (по цени от 2024 г.).

Актуализираната оценка включва разходите за инвестиции в материали, използвани за мониторинга, изпълнението на наблюдения на терен (трансектни обиколки, светлинни капани и целеви посещения на терен за редките видове), идентификация на екземпляри на опрашители в лабораторията и съхранението им, изпращане на материали за целите

⁸ [European Pollinator Courses](#).

⁹ <https://orbitproject.wordpress.com>

¹⁰ <https://www.helsinki.fi/en/projects/taxonomic-information-european-hoverfly-species>

¹¹ [Transforming European Taxonomy through Training, Research and Innovations](#).

¹² [Modern Approaches to the Monitoring of Biodiversity](#).

¹³ SWD(2022) 167 final, ЧАСТ 5/12, стр. 497.

на идентификация и съхраняване, обучение на наблюдатели, режимни разходи и разходи за труд, различни от заплати.

Разликата между първоначалната и актуализираната оценка на разходите се дължи на рационализираната и опростена методология за мониторинг. Актуализираната оценка на разходите се основава на метода за мониторинг, който включва следните промени в сравнение с метода от първоначалната оценка на разходите:

- трансектната обиколка е единственият метод за мониторинг на често срещани видове пчели, сирфидни мухи, пеперуди и активни през деня молци (в сравнение с комбинацията от трансектни обиколки и капани, разгледани в първоначалната оценка).
- минималният брой на обектите, на които трябва да се провеждат наблюденията от мониторинг, са намалени (1820 в сравнение с 1988 в първоначалната оценка).
- добавени са критерии, които позволяват на държавите членки да изключват отдалечени или недостъпни места от случайната извадка на обектите.

Методът на изчисляване, използван за актуализираната оценка на разходите, е подобрен чрез:

- включване на допълнителни елементи, които не са били отчетени в първоначалната оценка, като например режимни разходи, разходи за избор на обект, въвеждане и валидиране на данни, както и за съхраняване на събраните екземпляри.
- приемане на по-висок дял на екземплярите (20—50 % за пчели и 10—20 % за сирфидни мухи в зависимост от биогеографския регион), които трябва да се идентифицират в лаборатория, в сравнение с първоначалната оценка, особено през първите три години на мониторинг и в Средиземноморския регион поради по-голямото разнообразие на видовете там.
- приемане, че мониторингът ще се извършва изцяло от платени професионалисти. Интегриране на познанията на гражданите, което потенциално би могло да допринесе за намаляване на разходите за мониторинга, не е отчетено за разлика от първоначалната оценка.

Въпреки включването на тези съпътстващи разходи методът за мониторинг, определен в настоящия делегиран регламент, е значително по-ефективен по отношение на разходите в сравнение с първоначалната методология, представена в оценката на въздействието на Регламента относно възстановяването на природата. Причините за това са в рационализирането и опростяването на методологията, както е описано в раздел 1.4.

1.7. Полезни взаимодействия с други политики

В приложение I към Регламента за стратегическите планове по линия на общата селскостопанска политика¹⁴ се посочва, че тенденциите при опрашители трябва да се оценяват чрез използване на съответните мерки на Съюза за показатели на опрашителите. Показателите на опрашителите, определени в делегирания регламент, представляват подходящи мерки за тази цел.

2. КОНСУЛТАЦИИ ПРЕДИ ПРИЕМАНЕТО НА ДЕЛЕГИРАНИЯ АКТ

¹⁴ [Регламент \(ЕС\) 2021/2115](#).

2.1. Консултации с държавите членки и заинтересованите страни

С държавите членки и заинтересованите страни бяха проведени консултации относно проекта за делегиран регламент чрез Работната група относно опрашителите към Платформата за биологично разнообразие на ЕС¹⁵ (заседания от 20 ноември 2024 г., 16 декември 2024 г., 19 февруари 2025 г. и 28 май 2025 г.) и Експертната група по Регламента относно възстановяването на природата (заседание от 1 юли 2025 г.).

Въз основа на обратната връзка, получена по време на тези консултационни дейности, Комисията внедри редица изменения в проекта си за делегиран регламент с цел да се улесни прилагането и да се намали тежестта за държавите членки, като същевременно се запази научната надеждност на метода за мониторинг. В частност измененията включваха следното:

- значително намаляване на броя на видовете в обхвата на мониторинга;
- по-гъвкави правила за избор на обекти, за да се гарантира ефективен по отношение на разходите процес на формиране на извадката;
- използване на вече съществуващи обекти за мониторинг (ако отговарят на правилата за избор на обект);
- гъвкавост при определяне на период на наблюдение;
- намалена дължина на трансектната обиколка на 1 km и намалено времетраене от 60 минути;
- намален брой на светлинните капани на обект за мониторинг (два);
- гъвкавост при въвеждане в действие на протоколите за събиране на данни по отношение на честотата на мониторинга и оптималните условия на околната среда за неговото изпълнение;
- гъвкавост при определяне на местоположението на траекторията на трансекта;
- гъвкавост при определяне на местоположението и дизайна на светлинните капани;
- опростен подход за мониторинг на редките видове: намалени усилия за установяване на наличието на редки видове, по-ограничен брой на видовете, които да подлежат на мониторинг, и гъвкавост за приоритизиране на видовете въз основа на червения списък на ЕС или националните червени списъци;
- комбинирана оценка на тенденциите при популациите на всички групи опрашители;
- опростен показател на редките видове.

Освен това в проекта за делегиран регламент са направени допълнителни изменения, за да се подобри яснотата на правния текст.

2.2. Отзиви от широката общественост

С цел събиране на отзиви от широката общественост проектът за делегирания регламент беше публикуван в портала „Споделете мнението си“ от 19 юни 2025 г. до

¹⁵ [Платформа за биологично разнообразие на ЕС \(E02210\).](#)

17 юли 2025 г.¹⁶ Общо отзиви бяха получени от 4044 заинтересовани страни, включително граждани на ЕС (3868), хора, които не са граждани на ЕС (85), неправителствени организации (23), академични/изследователски институции (17), екологични организации (12), дружества/бизнеси (10), бизнес асоциации (7), публични органи (4), организации на потребителите (1) и други заинтересовани страни (17).

Преобладаващото мнозинство (над 90 %) от гражданите на ЕС, хората, които не са граждани на ЕС, НПО-тата, академичните/изследователските институции и екологичните организации подкрепиха проекта за делегиран регламент, призовавайки Комисията да запази равнището на амбиция и основните елементи на предложения метод за мониторинг или да ги укрепи допълнително. На практика всички респонденти от тези групи заинтересовани страни изтъкнаха неотложната необходимост от възстановяване на популациите на опрашители, като мнозинството от тях наблегнаха на значението на надежден метод за мониторинг. Около една четвърт от респондентите изразиха предпочитание към по-амбициозен метод за мониторинг, който би включвал по-голям брой на обектите за мониторинг, по-широк таксономичен обхват на мониторинга или допълнителни или по-интензивни методи за събиране на данни. Някои от заинтересованите страни, по-специално академичните/изследователските институции, подчертаха необходимостта от изграждане на капацитет и продължаващи инвестиции в обучение.

Академичните/изследователските институции или подкрепиха предложения метод за мониторинг (35 %), или направили предложения за неговото подсилване (41 %). Някои от тези предложения включваха методи, които все още са в етап на разработка. Бяха изразени различни мнения относно използването на базирани на ДНК методи за мониторинг за масов мониторинг на опрашители. Някои академични/изследователски институции (12 %) са на мнение, че подходът в проекта за делегиран регламент би могъл да доведе до по-високи разходи за прилагане от прогнозните.

Дружествата/бизнесът и бизнес асоциациите или изцяло подкрепиха предложения метод за мониторинг (50 %), или по-опростена и по-гъвкава схема (25 %), или пожелаха схемата за мониторинг да е по-амбициозна (19 %). Асоциациите на земеделските производители и собствениците на гори подчертаха необходимостта да се вземе предвид достъпът до частна земя, като се избягват смущения на стопанските им дейности или разходи за собствениците на земя, както и необходимостта да се избегнат отрицателни последици от публикуването на местата за мониторинг.

Публичните органи подкрепиха предложението, като изтъкнаха трудностите за мониторинг на активни през нощта молци в градски зони (50 %), като предложиха възможност за гъвкавост в достатъчна степен по отношение на избора на обект (25 %).

Като цяло отзивите от широката общественост показват високо ниво на подкрепа за метода за мониторинг, определен в проекта за делегиран регламент, сред различните групи на заинтересованите страни. Получените отзиви показват, че методът за мониторинг осигурява добър баланс между научната му обоснованост и практическото му приложение на терен.

3. ПРАВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА ДЕЛЕГИРАНИЯ АКТ

Настоящият делегиран регламент е съставен на основание на оправомощаването по член 10, параграф 2 от Регламента относно възстановяването на природата.

¹⁶ https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/14689-Регламент-за-възстановяване-на-природата-научно-обоснован-метод-за-мониторинг-на-разнообразието-на-опрашители-и-популациите-на-опрашители_bg.

В член 1 са дадени определенията.

В член 2 се определят правилата за видовете опрашители, които ще подлежат на мониторинг.

В член 3 се определят правилата за обектите за мониторинг.

В член 4 се определят правилата за периода на наблюдение.

В член 5 се определя протоколът за събиране на данни за пчели, сирфидни мухи, пеперуди и активни през деня молци.

В член 6 се определя протоколът за събиране на данни за активни през нощта молци.

В член 7 се определя протоколът за събиране на данни за редки видове опрашители.

В член 8 се определят правилата за идентификация на вида.

В член 9 се определят правилата за оценка на тенденциите при популациите на опрашителите.

В член 10 се определят правилата за оценка на ефективността на мерките за възстановяване.

ДЕЛЕГИРАН РЕГЛАМЕНТ (ЕС) .../... НА КОМИСИЯТА

от 19.9.2025 година

за допълнение на Регламент (ЕС) 2024/1991 на Европейския парламент и на Съвета чрез установяване на научнообоснован метод за мониторинг на разнообразието на опрашителите и популациите на опрашителите

(текст от значение за ЕИП)

ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз,

като взе предвид Регламент (ЕС) 2024/1991 на Европейския парламент и на Съвета от 24 юни 2024 г. относно възстановяването на природата и за изменение на Регламент (ЕС) 2022/869¹⁷, и по-специално член 10, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2024/1991,

като има предвид, че:

- (1) В съответствие с Регламент (ЕС) 2024/1991 от държавите членки се изисква да подобряват разнообразието на опрашителите и да обръщат тенденцията на намаляване на популациите на опрашителите най-късно до 2030 г. и след това да започнат да постигат нарастваща тенденция при популациите на опрашителите, която се измерва най-малко на всеки шест години, считано от 2030 г., до постигането на задоволителни нива.
- (2) Комисията трябва да установи научнообоснован метод за мониторинг на разнообразието на опрашителите и популациите на опрашителите („метод за мониторинг“), който да осигурява стандартизиран подход за събиране на годишни данни за изобилието и разнообразието на видовете опрашители в различните екосистеми и за оценка на тенденциите при популациите на опрашителите и ефективността на мерките за възстановяване.
- (3) Съгласно Регламент (ЕС) 2024/1991 от държавите членки се изисква да осъществяват ежегоден мониторинг на изобилието и разнообразието на видовете опрашители, като използват метода за мониторинг, и да съобщават резултатите от мониторинга на Комисията.
- (4) За да се гарантира събирането на висококачествени данни и съответно научнообоснована оценка на напредъка към постигане на целта за възстановяване на популациите на опрашителите, методът за мониторинг следва да се основава на установени научни принципи и методи. Въпреки че е стандартизиран сред държавите членки, методът за мониторинг следва да дава достатъчна възможност за гъвкавост, за да е съобразен с местните условия на околната среда.
- (5) Обхватът на метода за мониторинг следва да бъде насочен към таксономичните групи опрашители, за които има достатъчен технически капацитет за

¹⁷ ОВ L 2024/1991, 29.7.2024 г., стр. 1—93, <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1991/oj>.

мониторинг или за които такъв капацитет може да бъде изграден по ефективен по отношение на разходите начин в краткосрочен план. Обхватът следва да бъде преразгледан и разширен, за да включи допълнителни таксономични групи опрашители, когато техническият капацитет се увеличи в бъдеще .

- (6) За да се осигури разходната ефективност на метода за мониторинг, следва да се използват различни подходи за мониторинг на често срещаните видове опрашители и на редките видове опрашители. Често срещаните видове следва да се наблюдават на обекти, които са избрани чрез прилагането на подхода за формиране на районирана случайна извадка. Редките видове опрашители следва да се наблюдават чрез целеви посещения на терен, тъй като тенденциите при популациите на тези видове не могат да се установят чрез формирането на районирана случайна извадка при ограничен брой на обектите за мониторинг.
- (7) Като се има предвид ограничената възможност за мониторинг на редки видове опрашители чрез целеви посещения на терен, усилията следва да се съсредоточат върху най-силно застрашените от изчезване видове на равнището на Съюза или на национално равнище, а на държавите членки следва да се позволи да ограничат мониторинга до 15 редки вида опрашители. Броят на редките видове опрашители, който подлежи на мониторинг, следва да се преразгледа и увеличи, когато капацитетът за целеви мониторинг се повиши в бъдеще.
- (8) Съгласно Регламент (ЕС) 2024/1991 от държавите членки се изисква да се уверят, че данните от мониторинга се събират от достатъчен брой на обекти за мониторинг, за да се гарантира представителност в рамките на техните територии. За тази цел и за да се гарантира, че тенденцията при изобилието и разнообразието на опрашителите може да бъде определена с увереност, е необходимо да се определи минимален брой на обектите за мониторинг, от които да се събират данни във всяка държава членка. Определянето на този минимален брой ще даде на държавите членки възможност да наблюдават повече обекти за мониторинг, за да могат по-добре да откриват промени в изобилието и разнообразието на опрашителите.
- (9) Активността на опрашителите се влияе от различни условия на околната среда, които зависят от местни обстоятелства. Следователно мониторингът следва да се ограничи до периоди, през които опрашителите са активни в стадий от жизнения си цикъл като възрастни индивиди. Подходящите условия на околната среда за мониторинг следва да се определят на национално, регионално или местно равнище, според случая.
- (10) Разнообразието на често срещаните видове опрашители следва да се описва с помощта на индекса на разнообразието на Шанън-Винер¹⁸ — широко разпространен показател за количествено определяне на биологичното разнообразие. Изобилието на често срещаните видове опрашители следва да се определя количествено чрез комбиниране на числеността на отделните видове опрашители, за които има достатъчно данни от мониторинга.
- (11) Би било целесъобразно изобилието и разнообразието на всички наблюдавани често срещани видове да се комбинират в един показател на често срещаните опрашители, който да предоставя по една стойност за държава членка на година.

¹⁸ Allaby, M. (2020) A Dictionary of Zoology (Речник по зоология) (5 изд.), Oxford University Press, Оксфорд, doi: [10.1093/acref/9780198845089.001.0001](https://doi.org/10.1093/acref/9780198845089.001.0001).

- (12) Чуждите видове, съгласно определението в Регламент (ЕС) № 1143/2014 на Европейския парламент и на Съвета¹⁹, следва да не се вземат предвид, когато се оценява изобилието и разнообразието на видовете опрашители, тъй като наличието на такива видове не може да се счита за принос към местните съобщества от опрашители, а по-скоро представлява заплаха за биологичното разнообразие.
- (13) Тъй като индексът на разнообразието на Шанън-Винер не е подходящ показател на разнообразието на редките видове, за да се представи цялостното разнообразие на видовете опрашители — както често срещани, така и редки — е целесъобразно редките видове опрашители да се включат в оценката на разнообразието на опрашителите чрез показателя на богатството на видовете опрашители, т.е. показател, който комбинира броя на редките и често срещаните видове опрашители, регистрирани в дадена държава членка. Мониторингът на редките видове следва да не включва молци, тъй като тежестта на мониторинга не може да бъде преценена поради липса на оценки в червения списък за молци към момента.
- (14) За да се оцени ефективността на мерките за възстановяване, прилагани в дадена държава членка, следва да се оценят тенденциите при изобилието и разнообразието на видовете опрашители съответно в селскостопанските екосистеми, горските екосистеми и други екосистеми, като се има предвид, че мерките за възстановяване се различават значително във всеки от тези типове екосистеми,

ПРИЕ НАСТОЯЩИЯ РЕГЛАМЕНТ:

Член 1

Определения

За целите на настоящия регламент се прилагат следните определения:

- 1) „пчели“ означава видове от семейство Anthophila (Apoidea), с изключение на медоносната пчела (*Apis mellifera*);
- 2) „сирфидни мухи“ означава видове от семейство Syrphidae;
- 3) „пеперуди“ означава видове от семейство Papilionoidea;
- 4) „молци“ означава видове от следните семейства Heterocera: Brachodidae, Castniidae, Cimiidae, Drepanidae, Erebidae (включително Lymantriinae), Euteliidae, Geometridae, Heterogynidae, Limacodidae, Noctuidae, Nolidae, Notodontidae, Sesiidae, Sphingidae, Uraniidae и Zygaenidae, при условие че размахът на крилата им е 20 mm или повече, оценен въз основа на литературата;
- 5) „активни през деня молци“ означава видове молци, които по време на стадия от жизнения си цикъл като възрастни индивиди са активни през светлата част от деня;

¹⁹ Регламент (ЕС) № 1143/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 22 октомври 2014 г. относно предотвратяването и управлението на въвеждането и разпространението на инвазивни чужди видове (ОВ L 317, 4.11.2014 г., стр. 35—55, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2014/1143/oj>).

- 6) „активни през нощта молци“ означава видове молци, които по време на стадия от жизнения си цикъл като възрастни индивиди са активни през нощта;
- 7) „основна мрежа LUCAS“ означава вариация на INSPIRE — координатна мрежа от квадрати по 1 km² в Ламбертовата еквивалентна азимутна проекция (Grid_ETRS89-LAEA_1km) въз основа на Европейската земна координатната система ETRS89 и Ламбертовата еквивалентна азимутна проекция (ETRS89-LAEA), с фиксиран център на проекцията с координати 52°N, 10°E²⁰;
- 8) „формиране на районирана случайна извадка на обекти за мониторинг“ означава стандартизиран статистически подход за формиране на извадка, при който има еднаква вероятност за избор на обекти за мониторинг от популация, разделена на подпопулации (райони);
- 9) „биогеографски региони“ означава биогеографски региони, посочени в член 1, буква в), точка iii) от Директива 92/43/ЕИО²¹;
- 10) „други екосистеми“ означава екосистеми, различни от селскостопански екосистеми и горски екосистеми, които са обединени в един район;
- 11) „трансектна обиколка“ означава метод за събиране на данни, при който наблюдател обхожда предварително определен маршрут (трансект) с цел да събере данни на терен за видовете опрашители;
- 12) „период на наблюдение“ означава период от годината, който отговаря на сезона на летене на по-голямата част от видовете опрашители;
- 13) „светлинен капан“ означава устройство, което чрез светлина привлича видовете опрашители през нощта и ги улавя в контейнер;
- 14) „период на оценка“ означава времеви период, през който се оценява напредъкът към целта, посочена в член 10, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2024/1991;
- 15) „чужди видове“ означава чужди видове съгласно определението в член 3, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 1143/2014.

Член 2

Целеви видове

Държавите членки събират данни относно изобилието и разнообразието на видовете опрашители от следните таксономични групи:

- а) пчели;
- б) сирфидни мухи;
- в) пеперуди;
- г) молци.

²⁰ <https://ec.europa.eu/eurostat/web/lucas/database/primary-data?etrans=bg>

²¹ Директива 92/43/ЕИО на Съвета от 21 май 1992 г. за опазване на естествените местообитания и на дивата флора и фауна (ОВ L 206, 22.7.1992 г., стр. 7—50, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/1992/43/2013-07-01>).

Член 3

Обекти за мониторинг

1. Обект за събиране на данни (обект за мониторинг) означава квадрат с размери 2 km на 2 km, чиито център е точка с координати от основната мрежа LUCAS.
2. Чрез дерогация от параграф 1 държавите членки могат да използват предварително установени обекти за мониторинг, доколкото тези обекти са били избрани в съответствие с изискванията, посочени в параграфи 4, 5 и 6.
3. Държавите членки събират данни относно изобилието и разнообразието на видовете опрашители от минималния брой на обектите за мониторинг, посочени в приложение I.
4. Държавите членки избират обектите за мониторинг чрез формиране на районирана случайна извадка. Районираното се извършва по биогеографски регион и по следните типове екосистеми:
 - а) селскостопански екосистеми;
 - б) горски екосистеми;
 - в) други екосистеми.

В допълнение към районираното, посочено в първа алинея, държавите членки могат да прилагат райониране по региони по NUTS, класове надморска височина, статут на защита или по-прецизни категории на земеползване или земно покритие.

Броят на обектите във всеки район е пропорционален на географския дял на този район на сухоземната територия на дадена държава членка.

5. Процедурата за формиране на районирана случайна извадка на обекти гарантира представителност в рамките на националната територия.

Разстоянието между обектите за мониторинг следва да бъде най-малко:

- а) 10 km за държави членки със сухоземна територия над 75 000 km²;
- б) 5 km за държави членки със сухоземна територия между 20 000 km² и 75 000 km²;
- в) 1 km за държави членки със сухоземна територия между 1000 km² и 20 000 km².

При държави членки със сухоземна територия под 1000 km² няма да се прилага минималното разстояние между обектите за мониторинг.

6. При формирането на районирана случайна извадка на обекти за мониторинг държавите членки могат да изключат обект за мониторинг, ако той отговаря на поне един от следните критерии за изключване:

- а) над 30 % от обекта за мониторинг са без сухоземна растителност;
- б) обектът за мониторинг е частично или изцяло разположен в градски центрове, клъстери от градски тип или периферни градски райони;
- в) най-малко 30 % от обекта за мониторинг са недостъпни поради наличието на обществена инфраструктура или защото обектът за мониторинг се намира в държавна зона с ограничен достъп, като например военна зона, гранична зона или ловна зона;

- г) най-малко 30 % от обекта за мониторинг са недостъпни, тъй като обектът за мониторинг се намира в частна зона, която е гранична зона или ловна зона;
 - д) обектът за мониторинг е разположен на географска ширина над 65° северна ширина;
 - е) събирането на данни в обекта за мониторинг е възпрепятствано поради най-малко една от следните причини:
 - i) обектът за мониторинг се намира далеч от най-близкия път, достъпен с моторни превозни средства (повече от 2 km), или е отделен от пътя от значителни физически или естествени препятствия, което затруднява редовния достъп;
 - ii) обектът за мониторинг се намира на остров с площ под 50 km² или до него може да се стигне само чрез пътуване с лодка с продължителност повече от два часа от пристанище с редовна фериботна услуга;
 - iii) най-малко 30 % от обекта за мониторинг са с наклон над 20 градуса;
 - ж) обектът за мониторинг не може да бъде отнесен към един от районите, посочени в параграф 4.
7. Държавите членки изготвят списък на обектите за мониторинг, избрани в съответствие с параграфи 4, 5 и 6 в рамките на своите територии („списък на обектите за мониторинг“).
- Списъкът на обектите за мониторинг не се променя по време на периода на оценка.
8. Чрез дерогация от параграф 7, втора алинея даден обект в списъка на обектите за мониторинг може да се замени по всяко време, ако може да се заключи, че той отговаря на най-малко един от критериите за изключване, посочени в параграф 6. Обектите за мониторинг, които са изключени от списъка, се заменят, като се приложи формиране на районирана случайна извадка, както е посочено в параграфи 4, 5 и 6.
9. Държавите членки незабавно информират Комисията и Европейската агенция за околна среда за списъка на обектите за мониторинг и за всяка промяна в него. Европейската агенция за околна среда прави списъка публично достъпен.

Член 4

Период на наблюдение

За всеки обект държавите членки определят периода на наблюдение, през който ежегодно се събират данни в съответствие с членове 5 и 6. Периодът на наблюдение не се променя по време на периода на оценка.

Член 5

Протокол за събиране на данни за пчели, сирфидни мухи, пеперуди и активни през деня молци

1. По време на периода на наблюдение, определен в съответствие с член 4, държавите членки събират данни за пчели, сирфидни мухи, пеперуди и активни през деня молци на всеки обект за мониторинг, като извършват трансектни обиколки.
2. Трансектните обиколки се предприемат поотделно за:
 - а) пчели;
 - б) сирфидни мухи;
 - в) пеперуди и активни през деня молци.
3. Трансектните обиколки се извършват на един и същи обект за мониторинг веднъж месечно по време на периода на наблюдение с минимален интервал от три седмици.
4. Чрез дерогация от параграф 3, когато условията на околната среда, посочени в параграф 7, са неподходящи за продължителен период от време, което възпрепятства извършването на трансектни обиколки веднъж месечно, трансектните обиколки могат да се извършват по-рядко от веднъж месечно.
5. Чрез дерогация от параграф 3 държавите членки може да извършват трансектни обиколки с по-голяма честота на обекти за мониторинг, когато периодът на наблюдение е с продължителност по-малка от шест месеца. В такъв случай минималният времеви интервал е по-малък от три седмици.
6. За всяка трансектна обиколка се регистрират следните параметри на околната среда:
 - а) температура (в °C);
 - б) облачно покритие (в окти);
 - в) скорост на вятъра (в m/s);
 - г) мъгла (наличие/липса);
 - д) валежи (наличие/липса);
 - е) начален час (чч:мм);
 - ж) всички други свързани параметри, които могат да се отразят на събирането на данни.
7. Трансектни обиколки се предприемат при условия на околната среда, при които споменатите в параграф 1 видове са активни по време на стадия от жизнения си цикъл като възрастни индивиди. За тази цел за параметрите на околната среда, изброени в параграф 6, букви а)–е), държавите членки определят условията, при които да се извършват трансектните обиколки. Тези условия могат да се адаптират към местните обстоятелства и не се променят по време на периода на оценка.
8. Дължината на всяка трансектна обиколка е 1 km.
9. На всеки обект за мониторинг се използва една и съща траектория на трансекта за пчели, сирфидни мухи, пеперуди и активни през деня молци. Траекторията на трансекта е разположена изцяло в границите на обекта за мониторинг. Траекторията на трансекта може да бъде непрекъсната или разделена на части. Преди да започне събирането на данни, за нея има геопространствени и картографски данни. Всяка част от траекторията на трансекта се отнася за един

от типовете екосистеми, посочени в член 3, параграф 4, първа алинея. Траекторията на трансекта на всеки обект за мониторинг не се променя, освен ако не стане частично или напълно недостъпна поради непреодолима сила.

10. Трансектът се обхожда в посока напред с постоянна скорост за общо ефективно време за наблюдение от 60 минути. Времето за наблюдение не включва времето, необходимо за улавяне на екземплярите, работа с тях, тяхната идентификация или регистриране.
11. Данните се събират в рамките на следното очертано триизмерно пространство за наблюдение около лицето, извършващо трансектната обиколка („наблюдателя“):
 - а) за пчели и сирфидни мухи: 1,5 m от всяка страна на наблюдателя, 1,5 m пред наблюдателя и 1,5 m над наблюдателя;
 - б) за пеперуди и активни през деня молци: 2,5 m от всяка страна на наблюдателя, 5 m пред наблюдателя и 5 m над наблюдателя.
12. Всяко регистриране на екземпляр се отнася за един от типовете екосистеми, посочени в член 3, параграф 4, първа алинея.

Член 6

Протокол за събиране на данни за активни през нощта молци

1. По време на периода на наблюдение, определен в съответствие с член 4, държавите членки събират данни за активни през нощта молци на всеки обект за мониторинг, като използват светлинни капани.
2. На един и същ обект за мониторинг по време на периода на наблюдение светлинните капани са в активен режим за по една нощ в месеца, като минималният времеви интервал между активните режими на един светлинен капан е три седмици.
3. Чрез дерогация от параграф 2, когато условията на околната среда, посочени в параграф 6, са неподходящи за продължителен период от време, което възпрепятства ежемесечното поставяне на светлинни капани, светлинните капани може да се поставят по-рядко от веднъж месечно.
4. Чрез дерогация от параграф 2 светлинните капани може да се поставят по-често от веднъж месечно в обекти за мониторинг, където периодът на наблюдение е по-малък от шест месеца. В такъв случай минималният времеви интервал е по-малък от три седмици.
5. По време на активния режим на всеки светлинен капан се регистрират следните параметри на околната среда:
 - а) температура (в °C);
 - б) облачно покритие (в окти);
 - в) скорост на вятъра (в m/s);
 - г) мъгла (наличие/липса);
 - д) валежи (наличие/липса);
 - е) основна фаза на луната (новолуние, първа четвърт, пълнолуние, последна четвърт);

ж) всички други свързани параметри, които могат да се отразят на събирането на данни.

6. Светлинните капани се поставят при условия на околната среда, при които посочените в параграф 1 видове са активни по време на стадия от жизнения си цикъл като възрастни индивиди. За тази цел за параметрите на околната среда, изброени в параграф 5, букви а) — е), държавите членки определят условията, при които трябва да се поставят светлинните капани. Тези условия могат да се адаптират към местните обстоятелства на всеки обект и не се променят по време на периода на оценка.
7. На всеки обект за мониторинг се поставят два светлинни капана на разстояние от най-малко 50 m между тях. Светлинните капани се поставят на най-малко 10 m от водни басейни и на най-малко 50 m от източници на изкуствена светлина. Разполагат се по такъв начин, че горната част на светлинния източник да е на височина между 30 cm и 1 m над нивото на земята. В радиус от 1 m около всеки капан не се допускат препятствия, които биха могли да блокират светлината на капана.
8. Преди да започне събирането на данни, за всеки обект за мониторинг има геопространствени и картографски данни за местоположението на светлинния капан. Всеки светлинен капан се отнася към един от типовете екосистеми, посочени в член 3, параграф 4, първа алинея. Местоположението на всеки светлинен капан не се променя по време на периода на оценка, освен ако не стане недостъпно поради непреодолима сила.
9. На всички обекти за мониторинг държавите членки използват идентичен дизайн на светлинен капан и идентичен тип светлинен източник. Дизайнът на светлинния капан и типът на светлинния източник не се променят по време на периода на оценка.

Чрез дерогация от първа алинея в географски ширини над 60° северна ширина може да се използва различен дизайн на светлинен капан и тип светлинен източник.

Светлинният източник на всеки светлинен капан трябва да има висока мощност в ултравиолетовия спектър и синия светлинен спектър (350—550 nm). Светлинните източници се поддържат надлежно състояние, без да се допускат с течение на времето съществени промени в интензитета на светлината или спектралния състав.

Член 7

Протокол за събиране на данни за редки видове опрашители

1. Държавите членки извършват целеви мониторинг на всички видове пчели, сирфидни мухи и пеперуди, които са оценени като критично застрашени. За тази цел държавите членки могат да използват червения списък на застрашените видове на ЕС²² или национален червен списък на видовете, или и двете.

²² https://environment.ec.europa.eu/topics/nature-and-biodiversity/european-red-list-threatened-species_en?prefLang=bg.

2. Чрез дерогация от параграф 1, ако броят на видовете, установен в съответствие с параграф 1 е по-голям от 15, държавите членки могат да ограничат броя на видовете, подлежащи на мониторинг, до 15.
3. Държавите членки изготвят списък на видовете, подлежащи на мониторинг, в съответствие с параграфи 1 и 2, и го представят на Комисията. Този списък не се променя по време на периода на оценка.
4. Мониторингът на видовете в списъка, посочен в параграф 3, се извършва най-малко веднъж на година чрез целеви посещения на терен на места, където те се срещат, по време на които се установява наличието или липсата им. Държавите членки могат да прекратят мониторинга на даден вид през дадена година, ако неговото присъствие бъде установено най-малко на едно място.
5. Необходими са геопространствени данни за всички регистрирани екземпляри на видовете, посочени в параграф 3.

Член 8

Идентификация на вида

Държавите членки идентифицират вида на наблюдаваните или уловените екземпляри от целевите видове, като използват експертна диагностика, методи, базирани на ДНК, изкуствен интелект или други научно доказани методи.

Член 9

Оценка на тенденциите при популациите на опрашителите

1. Оценката на тенденциите при изобилието и разнообразието на опрашителите се извършва въз основа на данните, събрани от държавите членки в съответствие с настоящия регламент.
2. За да се извърши оценката, посочена в параграф 1, за всяка държава членка се изчислява показател на често срещаните опрашители, като се използва методът, посочен в приложение II, а показателят на богатството на видовете опрашители за всяка държава членка се изчислява, като се използва методът, посочен в приложение III.
3. Чуждите видове се изключват от обхвата на оценката.
4. Първият период на оценка започва на [СП: моля да се въведе датата = 12 месеца след датата на влизане в сила на настоящия регламент] и приключва през 2030 г. След това всеки следващ период на оценка е с продължителност шест години.

Член 10

Оценка на ефективността на мерките за възстановяване

За целите на оценяване на ефективността на мерките за възстановяване в съответствие с член 10, параграф 3 от Регламент (ЕС) 2024/1991 показателят на често срещаните опрашители се изчислява поотделно за всеки тип екосистема, посочен в член 3, параграф 4, първа алинея.

Член 11

Влизане в сила

Настоящият регламент влиза в сила на двадесетия ден след деня на публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Настоящият регламент е задължителен в своята цялост и се прилага пряко във всички държави членки.

Съставено в Брюксел на 19.9.2025 година.

За Комисията
Председател
Ursula VON DER LEYEN